

- Варенцова. – М.: Издательство НОУ «УЦ им. Л.А. Венгера «Развитие», 2012. - 144 с.
2. Запорожец, А.В. Избранные психологические труды / А.В. Запорожец. – Т. 1. – М., Просвещение, 1986. – 176 с.
 3. Кайл, Р. Детская психология: тайны психики ребенка (серия «Психологическая энциклопедия») / Р. Кайл. – СПб.: Прайм-Еврознак, 2002. – 416 с.
 4. Коменский, Я.А. Избранные педагогические труды / Я.А. Коменский. – М.: Учпедгиз, 1955. – 279 с.
 5. Немов, Р.С. Психология: словарь-справочник: в 2 ч / Р.С. Немов. – М.: Издательство Владос-пресс, 2003. – Ч.2. – 352 с.
 6. Поддъяков, Н.Н. Мышление дошкольника / Н.Н. Поддъяков. – М.: Педагогика, 1977. – 272 с.
 7. Трубайчук, Л.В. Дошкольное детство как развивающийся социокультурный феномен: монография / Л.В. Трубайчук. – Челябинск: Изд-во «Образование», 2009. - 153 с.
 8. Ушинский, К.Д. Избранные педагогические сочинения / К.Д. Ушинский. – М., 1953. – Т. 1. – С. 524.
 9. Щукина, Г.И. Активизация познавательной деятельности в учебном процессе / Г.И. Щукина. – М.: Просвещение, 1979. – 160 с.

УДК 373.3.011.3-052:172.15]:373.3.09133-027.556(045)

Попович А.М.
студентка III курсу, спеціальності «Початкова освіта»,
ОПП «Початкова освіта та психологічний супровід освітньої
діяльності»,
Мукачівський державний університет
Брижак Н.Ю.
к.пед.н., доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ

У статті проаналізовано особливості патріотичного виховання учнів початкової школи у позакласній виховній роботі; проаналізовано теоретичні

аспекти досліджуваної проблеми; уточнено основи дефініції; вивчено структуру та зміст патріотичного виховання; виокремлено форми та методи патріотичного виховання у позакласній виховній роботі; з'ясовано її виховні можливості.

Ключові слова: патріот, виховання, патріотичне виховання, молодші школярі, позакласна робота.

The article analyzes the features of patriotic education of primary school students in extracurricular educational work; the theoretical aspects of the researched problem are analyzed; the basis of definition is specified; studied the structure and content of patriotic education; forms and methods of patriotic education in extracurricular educational work are singled out; its educational possibilities are found out.

Key words: patriot, upbringing, patriotic upbringing, junior schoolchildren, extracurricular activities.

Україна на сучасному етапі переживає складні часи. Революція Гідності, події, які відбуваються на сході країни протягом останніх років, переконливо доводять необхідність здійснення національно-патріотичного виховання підростаючого покоління. Неабияка роль в цьому процесі відводиться закладам освіти, які мають стати осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати незалежну, демократичну державу, дбати про її національну безпеку, підвищення добробуту людей, сприяти єднанню українського народу та встановленню миру й злагоди в суспільстві.

Основні принципи патріотичного виховання були закладені у народній педагогіці, значення якої відображено у працях В. Мацюка, Д. Федоренка, М. Стельмаховича, та інших. Вони висвітлювали ідеал давньоруської доби, частиною якої є патріотичне виховання.

Наукові основи проблеми патріотичного виховання досліджувалися в працях класиків педагогічної науки (Г. Ващенко, О. Духнович, А. Макаренко, І. Огієнко, С. Русова, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, К. Ушинський, Я.Чепіга). У своїх надбаннях та наукових працях вони висвітлювали проблеми формування патріотичних почуттів, що були актуальними для їхнього часу як складова частина національної системи освіти, та висували ідею виховання «свідомого» громадянина, патріота своєї Батьківщини

Сучасні аспекти формування патріотизму дітей та молоді досліджуються І. Бехом, В. Бабич, В. Білоусовою, П. Ігнатенком, В. Кузем, Б. Кобзарем, В. Постовим, Г. Пустовітом, Ю. Руденком, М. Стельмаховичем, К. Чорною.

Важливим завданням виховання в Новій українській школі є також розвиток рівня національно-патріотичних почуттів у дітей початкових класів кожним з педагогів, оскільки вміння та знання, що накопичуються дитиною у молодшому шкільному віці в подальшому стають ґрунтовною основою формування стійких моральних звичок, навичок суспільної поведінки та високих життєвих ідеалів.

Виходячи з думок і фактів, ми можемо визначити проблему патріотичного виховання в даний час як одну з найактуальніших і вимагає уважного розгляду і аналізу, зокрема засобами позакласної роботи.

Метою статті є теоретичне обґрунтування сутності, структури й особливостей патріотичного виховання учнів початкової школи засобами позакласної роботи

У філософському словнику патріотичне виховання трактується як «освіта, зміст якої – любов до Батьківщини, відданість, гордість за своє минуле та сучасність, прагнення захистити інтереси власної країни» [5, с. 358].

Основна мета патріотичного виховання – сформувати особистість, яка стане патріотом України, гуманістом і демократом, готовим виконувати громадянські та конституційні зобов'язання, успадкувати духовну та культурну спадщину українського народу, досягти високої культури спілкування [3, с. 14].

Ключовим завданням патріотичного виховання особистості є виховання патріотизму, яке в українському педагогічному словнику С. Гончаренка висвітлено як одне з найглибших громадянських почуттів, змістом якого є любов до Батьківщини, відданість нації, гордість за свою культуру та національність. Вчений наголошує, що патріотизм є соціально-історичним явищем, він виявляється в практичній діяльності у вигляді патріотичних поглядів і переконань і спрямовується на всебічний розвиток своєї країни, захист її інтересів [1, с. 249].

Енциклопедія освіти трактує патріотизм як «...соціальний та моральний принцип активного ставлення до свого народу, що відображає національну гордість та любов до Вітчизни, громадянську відповідальність за її долю та емоційне підпорядкування свого життя суспільним та національним інтересам і демонструє готовність служити Батьківщині» [2, с. 633].

Опрацювавши психолого-педагогічну літературу, нам вдалося сформулювати узагальнене визначення поняття патріотизму та патріотичного виховання.

Таким чином, патріотизм – це духовно-моральний принцип життєдіяльності людини, який характеризується відповідальним ставленням людини до рідної землі, до своєї Батьківщини, до народу.

Патріотичне виховання – це процес, який передбачає формування патріотичних почуттів, що означає вироблення високого ідеалу служіння власному народу, готовності в будь-який час захищати Батьківщину, вивчати бойові традиції та героїчні сторінки українського народу.

Виховання патріотичної свідомості, почуттів і переконань нерозривно пов'язане з психічним, моральним, трудовим, ідеологічним, естетичним та емоційним становленням особистості.

Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка пронизує все, що знає, робить, чого прагне та любить сформована людина. Патріотизм, як активна орієнтація свідомості, волі, почуттів, як єдність думки і вчинку, дуже тісно пов'язаний з освітою, етичною, естетичною, емоційною культурою, ідеологічною стабільністю і творчою працею.

Виховання патріотизму у дітей раннього віку – одне з головних завдань сучасної початкової школи. Вчителі та вихователі, усвідомлюючи національні джерела патріотизму, повинні шукати нові шляхи вирішення проблем патріотичного виховання учнів, зокрема і в позакласній роботі.

Позакласна виховна робота має великі можливості для патріотичного виховання учнів початкових класів, оскільки охоплює навчальну діяльність класних керівників, вихователів груп продовженого дня, організаторів виховної роботи. Позакласна виховна робота має більше можливостей для вибору змісту, форм, методів, прийомів та засобів, оскільки не регулюється програмою, часом чи місцем.

Мета патріотичного виховання в позакласній роботі – поглибити та розширити знання учнів про свій народ та Батьківщину, виробити практичні навички та світогляд, сформувати почуття патріотизму.

У позакласній роботі з патріотичного виховання учнів у початковій школі необхідно вибирати ефективні методи та виконувати певні вимоги.

Сучасний науковець В. Поплужний виділяє такі вимоги:

– позакласна робота в контексті патріотичного виховання повинна доповнювати знання учнів про засвоєні уроки, поглиблювати та розширювати їх у міру формування стійких патріотичних переконань;

– заходи патріотичного змісту повинні логічно доповнювати урок, мати конкретну систему, враховувати принципи наступності, послідовності, зв'язку з життям, а також враховувати індивідуальні та вікові особливості учнів та їх інтереси;

– форми та методи роботи позакласного патріотичного виховання повинні бути цікавими та доступними для учнів початкових класів, вони мають

стимулювати ініціативу та творчість, учні повинні насолоджуватися позакласними заходами [4, с. 67].

Позакласне патріотичне виховання буде ефективним, якщо вчителі та організатори виховної роботи дотримуються принципів сучасного національного виховання, які повинні забезпечити належний освітній ефект.

Позакласна виховна робота в початковій школі здійснюється за допомогою таких форм: масової, групової та індивідуальної. Зокрема, масові форми позакласної виховної роботи включають різноманітні вечори, конференції, зустрічі з відомими людьми, змагання та фестивалі, виставки, олімпіади тощо. До групових форм належать: гуртки, секції, екскурсії, навчальні та інформаційні години, ігри тощо. До індивідуальних форм належать: позакласне читання, бесіди, доручення, гра на музичних інструментах, підготовка аматорських виступів, соціальні та робочі завдання.

На нашу думку, найбільш ефективними формами позакласної виховної роботи з організації патріотичного виховання є: різноманітні свята (родинні, національні, релігійні), екскурсії (по історичних місцях, краєзнавчі, на підприємства тощо), зустрічі з відомими людьми (народними умільцями, героями добровольчих батальйонів, волонтерами, державними діячами тощо), вікторини, виставки, конкурси, надання допомоги дітям, позбавленим батьківської опіки, дітям з особливими потребами, людям похилого віку тощо. А також доцільно включити до змісту позакласної виховної роботи інформацію про героїчні вчинки українських військовослужбовців, героїв Небесної сотні, бійців добровольчих батальйонів, волонтерів та інших громадян, які зробили вагомий внесок у зміцнення обороноздатності нашої країни.

Окреслені форми позакласної роботи з патріотичного виховання в початковій школі мають на меті стимулювати потребу учнів до знань, формувати вміння спілкуватися з однолітками, працювати в групі, приймати рішення, знаходити свою місію в загальній справі. Цілеспрямованість запропонованих форм роботи допомагає формувати патріотичні почуття, проявляти здібності та проявляти індивідуальність.

Отже, патріотичне виховання школярів у теорії педагогічної науки і практики відображає складний і багатогранний процес становлення, розвитку та самоідентифікації особистості у контексті становлення і розбудови Української держави. Вагомий вплив на виховання дітей, їх розвиток, на формування національного світогляду має позакласна виховна робота. Проведене дослідження, звісно, не вичерпує всіх проблем, пов'язаних з патріотичним вихованням. Подальшого вивчення потребують проблеми підготовки вчителів, вихователів груп подовженого дня, керівників виховної

роботи до організації патріотичного виховання учнів в освітньому процесі початкової школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник /С.У. Гончаренко. - К.: Либідь, 1997. - 430 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад пед наук України, головний ред В.Г. Кремень – К Юрінком Інтер, 2008. - 1040 с.
3. Коркішко О.Г. Патріотичне виховання молодших школярів: Методичні рекомендації вчителям початкових класів, вихователям груп подовженого дня, організаторам виховної роботи//За заг. ред. проф. Сипченка В.І. – Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2002. – 38 с.
4. Поплужний В. Патріотичні традиції родинного виховання / В. Поплужний //Виховання патріотизму у дітей та молоді в сучасних соціально-економічних умовах: Матер. Звітної наук.-практич. конф. – К., 1999. – С. 66–68.
5. Філософський словник /За ред. В.І.Шинкарука. - 2. вид. І доп. - К.: Голов. ред. УРЕ, 1986. - 800 с

УДК 001.895:004]:373.2.09(045)

Ропас Ю.Д.
студентка 2 курсу магістратури,
спеціальність «Дошкільна освіта»
Мукачівський державний університет
Розман І.І.
канд.пед.наук, доцент,
Мукачівський державний університет

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИКУ РОБОТИ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В статті досліджено специфіку використання інноваційних педагогічних технологій в дошкільній освіті. Розкрито основні завдання що стосуються запровадження інноваційних методів роботи у дошкільному закладі освіти та форми організації освітньої діяльності.

Ключові слова: освітня діяльність, дошкільна освіта, інноваційна діяльність, вихователі.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>